

REFERENCES

- [1] Thai Customs Department. 2006. "Import-Export Statistics." [online] Available <http://www.customs.go.th/Statistic/SubStat.jsp?hs> (10 February 2006).
- [2] Janssens, L.; De Pooter, H. L.; Schamp, L. N. M.; and vandamme, E. J. 1992. Production of flavours by microorganisms. *Process Biochemistry*, 27: 195-295.
- [3] Deiana, M.; Dessi, M. A.; Ke, B.; Liang, Y.; Higa, T.; Gilmour, P. S.; Jen, L.; Rahman, I.; and Aruoma, O. I. 2002. The antioxidant cocktail effective microorganism X (EM-X) inhibits oxidant-induced interleukin-8 release and the peroxidation of phospholipids in vitro. *Biochemical and Biophysical Research Communications*, 296: 1148-1151.
- [4] Kozawa, G. 2000. *Dioxin bioremediation*. Paper presented at the International Conference on EM Technology and Nature Farming, October 2000, Pyongyang, and DPR Korea.
- [5] Konoplya, E.F. 1999. *Prospects of using effective microorganisms (EM and EMX) in the liquidation of nuclear accident consequences*. p. 372-378. In Proceedings of the 5th International Conference on Kyusei Nature Farming, Thailand, 1998 Senanayake, Y D A and Sangakkara U R (Ed) APNAN, Thailand.
- [6] สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.). 2547. *มาตรฐานและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์น้ำหมักชีวภาพเพื่อการบริโภค* โดย สวทช. และคณะผู้เชี่ยวชาญ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่., สำนักงาน, กรุงเทพฯ.
- [7] นงนิตย์ วีระวัฒน์สุข, สุภาภรณ์ ฤกษ์พูลสวัสดิ์, ณรงค์ชัย จักขุพา และบัวนัส วงษ์สุด. 2545. *รายงานการวิจัย การวิจัยและพัฒนาคุณภาพแชมพูของชุมชนซึ่งใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติทดแทนสารเคมีที่นำเข้าจากต่างประเทศ*. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. อุบลราชธานี.

- [8] วารุณี ประดิษฐ์ศรีกุล. 2545. การผลิตน้ำหมักชีวภาพ. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขต พระนครศรีอยุธยา หันตรา.
- [9] สุชาดา พัฒนกกนก, พรทิพย์ วิน โกมินทร์, วิภาวี เกียรติศิริ, สุภาศิริ พะหูชนม์, สุนันท์ เครือคล้าย, สุนทรี่ จีนธรรม และ วรรณ จงศักดิ์สวัสดิ์. 2545. การศึกษาแนวทางการยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่น: กรณีศึกษาสมุนไพรน้ำหมักลูกยอ ณ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อช่วยเพื่อนอินทร์บุรี 2 หมู่ 7 ตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยการณ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- [10] Sirilun, S. 2005. *Fermentation kinetics of Morinda citrifolia Linn and antimicrobial activity of its product*. Master of Science (Pharmaceutical Sciences). Graduated School. Chiang Mai University.
- [11] ไชยวัฒน์ ไชยสุด, สาร์ทจิน กิระจันทร์, เฉลิมพงศ์ แสนจุ่ม และ ไมตรี สุทธจิตต์. 2547.: ฤทธิ์ต้านออกซิเดชันของน้ำหมักชีวภาพจากลูกยอที่ระยะเวลาต่างๆ. หน้า 211. ในมาตรฐานและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์น้ำหมักชีวภาพเพื่อการบริโภค. สวทช., กรุงเทพฯ.
- [12] สาร์ทจิน กิระจันทร์. 2548. ความสามารถในการต้านออกซิเดชันของน้ำหมักชีวภาพที่มีส่วนผสมของผลมะขามป้อม. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา (วิจัยอย่างเดียว) วันที่ 2-4 กุมภาพันธ์ 2548 ณ ห้องพุดตาน ชั้น 5 อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [13] Worwood, V. A. 2001. *Aromatherapy for the beauty therapist*. Thomson Learning, London.
- [14] Lawless, J. 1996. *The encyclopedia of essential oils*. Element Books Limited, London.
- [15] Chamblee, T.S. and Clark, B.C. 1997. Analysis and chemistry of distilled lime oil (*Citrus aurantifolia* Swingle). *J. Essent. Oil Res.* 9: 267-264.
- [16] Tisserrand, R.B. 1982. *Dr Jean Valnet: The practice of aromatherapy*. Translated from the French by Robin Campbell and Libby Houston. The C.W. Daniel Company Ltd., Saffron Walden, Great Britain.
- [17] Hay, Robert K. H. and Waterman Peter G. 1993. *Volatile oil crops*. London: Longman Scientific & Technical.
- [18] Oyen, L.P.A. and Dung, Nguyen X. (eds). 1999. *Plant resources of South-East Asia No.19 Essential-oil plants*. Backhuys Publishers, Bogor. Indonesia.

- [19] Edge, J. 2003. A pilot study addressing the effect of aromatherapy massage on mood anxiety and relaxation in adult mental health. *Complementary Therapies in Nursing & Midwifery*, 9: 90-97.
- [20] Howarth, A. L. 2002. Will aromatherapy be a useful treatment strategy for people with multiple sclerosis who experience pain?. *Complementary Therapies in Nursing & Midwifery*, 8: 138-141.
- [21] Morris, N.; Birtwistle, S. and Toms, N. 1995. Anxiety reduction by aromatherapy: anxiolytic effects of inhalation of geranium and rosmar. *The Internation Journal of Aromathery*, 7 (2).
- [22] Martin, G. N. 1996. Olfactory remediation: current evidence and possible applications. *Soc. Sci. Med.*, 43 (1): 63-70.
- [23] Damian, P. and Damian, K. 1995. *Aromatherapy: Scent and Phyché*. Healing Arts Press, Rochester Vermont.
- [24] Muller, Julia. 1992. *The H&R Book of Perfume*. Gloss Verlag, Humburg.
- [25] Lavabre, Marcel F. 1990. *Aromatherapy Workbook*. Healing Arts Press, Rochester Vermont.
- [26] Keville, Kathi; and Green, Mindy. 1995. *Aromatherapy : a complete guide to the healing art*. The Crossing Press, Freedom. CA
- [27] พิมพ์กร ลิลาพรพิสิฐ. 2545. *สุนทรบำบัด (Aromatherapy)*. คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- [28] Price, S. and Price, L.; foreword by Penoel, Daniel. 1995. *Aromatherapy for Health Professionals*. Churchill Livingstone, Edinburgh.
- [29] Rose, J. 1992. *The Aromatherapy Book: Applications & Inhalation*. North Atlantic Books, California.
- [30] Maxell-Hudson, Clare. 1999. *Aromatherapy Massage*. Dorling Kindersley, London.
- [31] กฤษณา กุศลคาม และ วิริยา คณารักษ์. 2547. *การประเมินคุณภาพของน้ำมันหอมระเหยจากพืชหอม/พืชเครื่องเทศ*. คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [32] The United State Pharmacopeial Convention. 2003. *The United State Pharmacopeia 27 and the National Formulary 22*. The United State Pharmacopeial Convention Inc. Rockville. p. 2274, 2276 <621>, p. 2321 <736>, p.2334 <781>, p.2385 <831>, <841>.

- [33] *International Organization for Standardization (ISO)*. 2006. "Standards and or Guides of TC54." [online] Available [http://www.iso.org/iso/en/stdsdevelopment/tc/tclist/TechnicalCommittee Stan \(5 February 2006\)](http://www.iso.org/iso/en/stdsdevelopment/tc/tclist/TechnicalCommitteeStan(5February2006)).
- [34] กฤษณา ฤตคาม. 2548. พืชหอมที่ให้น้ำมันหอมระเหยที่ใช้ทางสูวคนรบ้ำบัด. คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [35] บัญญัติ สุขศรีงาม. 2527. เครื่องเทศที่ใช้เป็นสมุนไพร เล่ม 1. โรงพิมพ์อมรรการพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- [36] Masada, Y. 1976. *Analysis of Essential Oils by Gas Chromatography and Mass Spectrometry*. Halsted Press, New York.
- [37] Frey C. et al. 1988. "Detection of Synthetic flavourant additions to some essential oils by selected ion monitoring GC/MS." [online] Available <http://www.chem.agilent.com/cag/cabu/pdf/c208.pdf> (1 December 2005).
- [38] Preece, W.E. 1970. *Encyclopedia Britainica*. Volumn 9. William Benton Publisher, Chicago.
- [39] สาโรจน์ สิริคันสนียกุล และ ประวิทย์ วงศ์คงคาเทพ. 2538. *วิศวกรรมเคมีชีวภาพพื้นฐาน 1*. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- [40] Krings, U. and Berger. 1998. Biotechnological production of flavours and fragrances. *Applied Microbiology*, 49: 1-8.
- [41] Hagedorn, S. and Kaphammer, B. 1994. Microbiocatalysis in generation of flavor and fragrance chemicals. *Annual Review of Microbiology*, 48: 773-800.
- [42] Laseter, J.L.; Weete, J.D.; and Walkinshaw, C.H. 1973. Volatile terpenoids from aeciospores of *Cronartium fusiforme*. *Phytochemistry*, 12: 387-390.
- [43] Lanza, E. and Palmer, J.K. 1977. Biosynthesis of monoterpenes by *Ceratocystis moniliformis*. *Phytochemistry*, 16: 1555-1560.
- [44] Hanssen, H.P. 1985. Sesquiterpene alcohols from *Lentinus*. *Phytochemistry*, 24: 1293-1294.
- [45] Yamauchi, H.; Akita, O.; Obata, T.; Amachi, T.; Hara, S.; and Yoshizawa, K. 1989. Production and application of a fruity odor in a solid-state

culture of *Neurospora sp.* ATCC 46892 using pregelatinized poished rice. *Agric. Biol. Chem.* 53: 2881-1886.

- [46] Tan, Q.; Day, D.F.; and Cadwallader, K.R. 1998. Bioconversion of (R)-(+)-limonene by *Penicillium digitatum* (NRRL 1202). *Process Biochemistry*, 33: 29-37.
- [47] Demyttenaere, J. C.R.; Belleghem, K.V.; and Kimpe, N.D. 2001. Biotransformation of (R)-(+)-and (S)-(-)-limonene by fungi and the use of solid phase microextraction for screening . *Phytochemistry*, 57: 199-208.
- [48] Bluemke, W. and Schrader, J. 2001. Integrated bioprocess (IBP) for enhanced production of natural flavours and fragrances by *Ceratocystis moniliformis*. *Biomolecular Engineering*, 17: 137-142.
- [49] Carrau, F.M.; Medina, K.; Boido, E.; Farina, L.; Gaggero, C.; Dellacassa, E.; Versini, G.; and Henschke P.A. 2005. De novo of monoterpenes by *Saccharomyces cerevisiae* wine yeasts. *FEMS Microbiology Letters*, 243: 107-115.
- [50] Peinado, R.; Moreno J.J.; Maestre, O.; and Mauricio, J.C. 2005. Use of a novel immobilization yeast system for winemaking. *Biotechnology Letters*, 27: 1421-1424.
- [51] Wagner, H.; Bladt, S. and Zgainski, E.M. 1984. *Plant drug analysis a thin layer chromatography atlas*. Springer-Verlag, Berlin Heidelberg.
- [52] ศิรินันท์ ทับทิมเทศ และคณะ. 2546. โครงการวิจัยที่ ภ. 43-05/ย.3/รายงานฉบับที่ 1 (ฉบับสมบูรณ์) การผลิตน้ำมันหอมระเหยจากมะนาว ฤทธิ์ทางชีวภาพของน้ำมันและผลิตภัณฑ์จากน้ำมันมะนาว. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.).
- [53] Arctander, S. 1960. *Perfume and flavor materials of natural origin*. Elizabeth, New Jersey.
- [54] Dudai, N. ; Weinberg, Z. G. ; Larkov, O. ; Ravid, U. ; Ashbell, G. ; Putievsky, E. 2001. Changes in essential oil during enzyme-assisted ensiling of lemongrass (*Cymbopogon citratus* Stapf.) and lemon eucalyptus (*Eucalyptus citriodora* Hook). *J. Agri. Food Chem.*, 49: 2262-2266.
- [55] Guenther, E. 1949. *The essential oils, vol. III*. D.Van Nostrand, New York.